

Københavns Universitet

Uddybning af tanker omkring vækstscenarier i relation til scenarie for ammoniakemissionen i 2020 og 2030

Jacobsen, Brian H.

Publication date:
2015

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Jacobsen, B. H., (2015). Uddybning af tanker omkring vækstscenarier i relation til scenarie for ammoniakemissionen i 2020 og 2030, 4 s., apr. 15, 2015. IFRO Udredning, Nr. 2015/38

IFRO Udredning

Uddybning af tanker omkring
vækstscenarier i relation til scenarie for
ammoniakemissionen i 2020 og 2030

Brian H. Jacobsen

IFRO Udredning 2015 / 38

Uddybning af tanker omkring vækstscenarier i relation til scenarie for ammoniakemissionen i 2020 og 2030

Forfatter: Brian H. Jacobsen

Udarbejdet i henhold til aftale mellem Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri om forskningsbaseret myndighedsberedskab.

Udgivet november 2015

Se flere myndighedsaftalte udredninger på www.ifro.ku.dk/publikationer/ifro_serier/udredninger/

Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi
Københavns Universitet
Rolighedsvej 25
1958 Frederiksberg
www.ifro.ku.dk

Københavns Universitet
Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi
Brian H. Jacobsen

Uddybning af tanker omkring vækstscenarier i relation til scenarie for ammoniakemissionen i 2020 og 2030.

I IFRO Rapport 230 indgår en kort beskrivelse af den fremtidige udvikling for kvæg- og svinesektoren ud fra analyser af den forventede udvikling i EU-landene under et samt den historiske udvikling i Danmark. Der er i rapporten valgt fire scenarier, der søger at beskrive den mest sandsynlige udvikling for den fremtidige husdyrudvikling og brug af teknologi. Da analysen blev foretaget i foråret 2014, har Miljøstyrelsen spurgt IFRO, om disse scenarier stadig er relevante, og hvilke muligheder der er for vækst i både svine- og kvægsektoren.

De fire scenarier opstillet i rapporten er følgende:

1. Basisudvikling i husdyrproduktionen og normal teknologi
2. Basisudvikling i husdyrproduktionen og progressiv teknologi
3. Højvækst i kvæg og teknologi knyttet til kvæg, men basisudvikling for søer og slagtesvin
4. Højvækst for slagtesvin og teknologi knyttet til slagtesvin, men basisudvikling for kvæg

Som det fremgår, beskriver disse scenarier nogle sandsynlige udviklinger for den fremtidige implementering af teknologi og den fremtidige udvikling i antallet af husdyr. Scenarierne beskriver således ikke den udvikling, der giver den laveste ammoniakemission, nemlig lav vækst for svin og kvæg samt progressiv teknologiimplementering. Scenarierne beskriver på den anden side heller ikke den udvikling, der giver den højeste ammoniakemission, hvor der sker højvækst for svin og kvæg, men kun normal teknologiimplementering.

Baggrunden er, at teknologiimplementeringen i høj grad er koblet til udvidelser af produktionen, hvor der via husdyrgodkendelser stilles krav om ny teknologi og lavere emissionsniveauer. Det er således logisk, at vækst i en produktionsgren kobles med en kraftigere udvikling i implementering af ny teknologi i denne driftsgren.

Hvad angår muligheden for højvækst for både svin (søer og slagtesvin) og kvæg, så vurderes det, at der vil være en række forhold, som vil besværliggøre dette. Nogle af disse forhold er harmonikrav (behov for arealer), krav i vandplaner og tilladt niveau for ammoniak nær Natura 2000-områder.

I de nuværende husdyrgodkendelser tages der hensyn til det opstillede nitratklassekort, som betyder, at bedrifter med nitratklasse I-III skal have et større harmoniareal og lavere husdyrintensitet end andre bedrifter. Endvidere indgår, at der ved husdyrgodkendelser skal tages hensyn til grundvandet, og at der i områder med stigende husdyrproduktion skal være en N-udvaskning fra bedriften, som svarer til en planteavlsbedrift (planteavlsregelen). Endelig indgår der i vurderingen i husdyrreguleringen et akkumuleringsprincip i forhold til ammoniakemissionen, som betyder, at etableringen af en husdyrproduktion i et område gør det sværere for andre at udvide husdyrproduktionen i det pågældende område – specielt nær Natura 2000-områder. Det vurderes derudover, at der fremover fortsat vil være tale om udtagning af landbrugsarealer til enten naturformål (naturplaner og vandplaner) eller til etablering af boliger, veje m.m. Det vurderes derfor, at højvækst i begge produktionsgrene i praksis ikke er så sandsynligt, men det kan være muligt, hvis prisniveauet fra primo 2014 kommer tilbage, og væksten i erhvervet sker i egne, hvor vandplaner og naturhensyn giver mulighed for vækst. Det vurderes, at de tanker, der er om mere fleksibel husdyrregulering, vil gøre det lettere at etablere husdyrproduktion end tidligere, men fordelene er primært reducerede administrative omkostninger, idet miljøbeskyttelsen antages at være uændret. Endelig, som anført i en IFRO-analyse om landbrugets økonomi 2013-2015, vil fortsat lave priser betyde, at en del bedrifter får en stigning i gælden.

Diskussion af forventninger til produktion og priser 2014-2015

I IFRO Rapport 230 blev der som anført ovenfor opstillet nogle sandsynlige scenarier for udviklingen i husdyrproduktionen. Imidlertid sker der hele tiden ændringer, som er svære at forudsige som fx Ruslands boykot af landbrugsprodukter fra EU. Således afspejler figurer fra Task Force Kvæg og Videncenter for landbrug meget forskellige udviklinger i mælkeprisen (se bilag 1). Det viser tydeligt, hvor svært det er at lave en prognose for priserne. I begyndelsen af 2014 troede ARLA på en mælkepris på omkring 3,0 - 3,2 kr. pr. kg mælk, og i marts 2015 er den faldet til cirka 2,2 kr. pr. kg. Mælkeknotens bortfald kan betyde større prisudsving også fremover, da verdensmarkedsprisen bliver mere afgørende.

Hvad angår svineprisen, havde ingen i foråret 2014 forudset Ruslands sanktioner og det fald i priserne, som det har været medvirkende til. Som anført i Landbrugets økonomi 2014, så bliver indtjeningen i 2015 lav for mange produktionsgrene. I prognosen er indtjeningen på niveau med 2009, der var det ringeste i de sidste 6 år, og det vil betyde, at en del bedrifter nok vil være nødt til at lukke. Dette vil som anført dæmpe væksten i erhvervet.

Hvad angår mælkeproduktionen, så anfører SEGES (Susanne Clausen), at mange bedrifter har svært ved at foretage nyinvesteringer grundet høj gæld (og finansiering), hvorfor fremgangen på kort sigt primært kommer fra ydelsesfremgang hos eksisterende køer, selvom kvotehandel jo har muliggjort, at der kunne købes yderligere kvote. ARLA forventer i en pressemeddelelse fra januar cirka 5-6 procent mere mælk i 2015 og derefter en vækst på 1-2 procent pr. år. ARLA forventer, at

indvejsningen i EU stiger med 2 mia. kg mælk frem mod 2020, hvoraf Danmark tegner sig for den ene milliard. ARLA anfører, at den ekstra mælkemængde primært skal eksporteres til Asien og Afrika. ARLA lægger sig dermed lidt over det niveau, der indgår i vækstscenariet for kvæg i IFRO Rapport 230 på 5,8 mia. kg i 2020. IFRO angiver en forventet vækst i mælkeproduktionen på 4 procent i 2015, og med en stigning på 1,5 procent om året frem til 2020 nås der et niveau på 5,8 mia. kg i 2020, som angivet i vækstscenariet i rapporten. Bliver væksten på 4 procent i 2015 og derefter 1 procent, så svarer det til basisscenariet i rapporten (5,5 mia. kg i 2020). Der er altså selv i basisscenariet indlagt en højere vækst i mælkeproduktionen end tidligere. Antager man en vækst på 5 procent i 2015 og derefter 2 procent pr. år, så bliver produktionen cirka 6 mia. kg i 2020.

I basisscenariet for svin i IFRO Rapport 230 indgår en stigning i antal smågrise på 6 procent og en stigning i antal slagtesvin på cirka 8,5 procent. Ifølge Danmarks statistik er bestanden af søer per 1.1.2015 steget med én procent siden 1.1.2014, mens antallet af polte (fremtidige søer) er faldet med 10 procent, men dengang var niveauet for polte også ekstraordinært højt. Dette kunne dog indikere, at der måske ikke sker et helt så stort et fald i antallet af søer, som indeholdt i basisanalysen for svin (-4 procent over 8 år). Ved uændret antal søer vil der blive produceret cirka 33 mio. smågrise i 2020 eller halvanden million mere end i basisscenariet.

Opgørelsen fra Danmarks statistik viser et fald i antallet af slagtesvin på 1,5 procent fra 2014, hvilket hænger sammen med eksporten af svin. Opgørelser fra Landbrug & Fødevarer viser, at eksporten af svin fortsat stiger. Den samlede eksport udgjorde således 10,1 mio. stk. i 2013 og 11,3 mio. stk. i 2014, og stigningen er fortsat ind i 2015, der efter to måneder lå cirka 10 procent over niveauet i 2014. Med en stigning på fem procent om året vil eksporten i 2020 være cirka 15 mio. svin (mod cirka 10 mio. i basisscenariet). Denne udvikling tyder på, at væksten i eksporten af grise synes at blive højere end antaget i IFRO Rapport 230, og dermed er antallet af slagtesvin slagtet i Danmark er overvurderet. Det kan således godt blive tale om et fortsat fald i antal slagtevin og ikke en vækst på 1,3 mio. stk., som antaget i basisscenariet for svin. Udviklingen følger således nærmest lav-vækstscenariet for slagtesvin i rapporten.

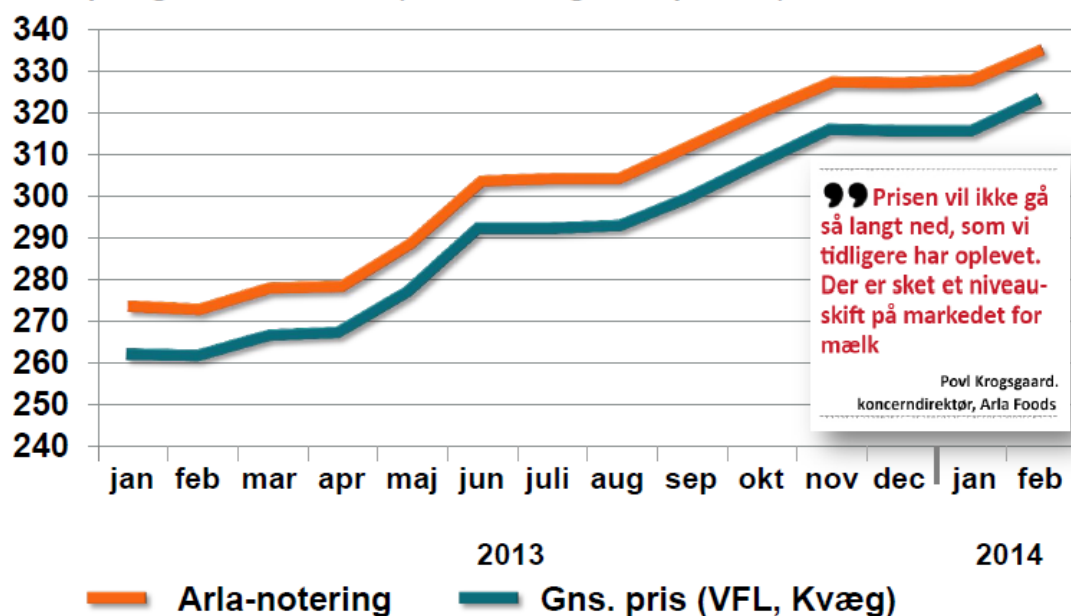
Samlet peger udviklingen for svin for perioden frem til marts 2015 på, at der kan være lidt flere søer (og smågrise), men noget færre slagtesvin end antaget i basisanalysen for svin.

IFRO's vurdering er samlet set, at emissionen med udgangspunkt i udviklingen 2014-2015 vil ligge omkring de niveauer, der indgår i de opstillede scenarier. Det er tydeligt, at faktorer som eksportmuligheder og prisniveauer koblet med mulighed for produktionstilladelser lokalt vil påvirke det fremtidige produktionsomfang.

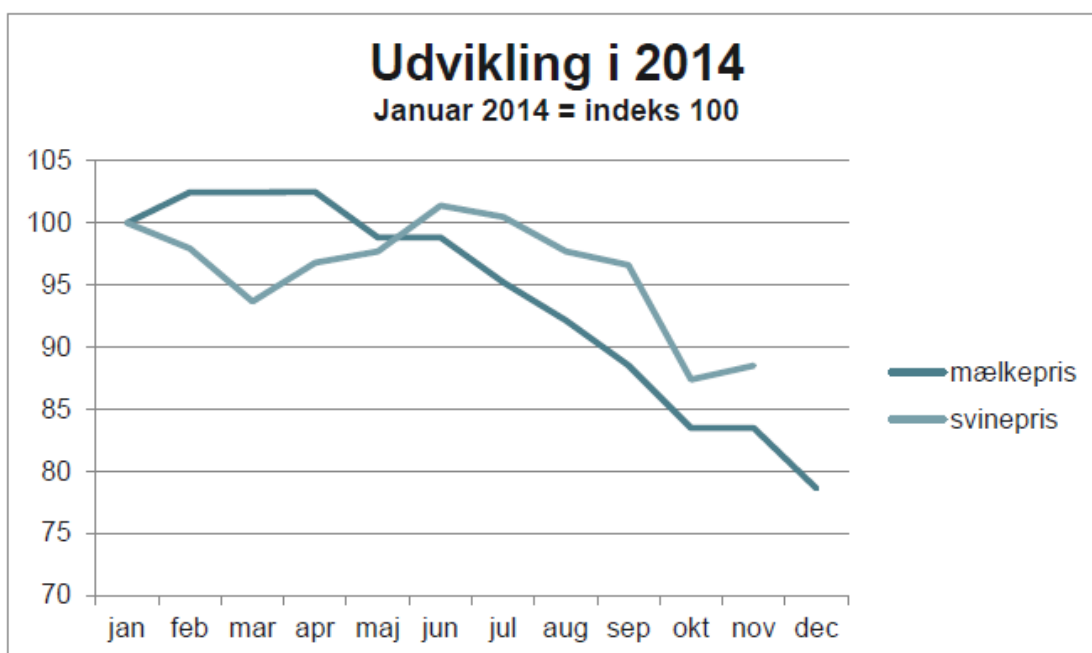
UDVIKLINGEN I MÆLKEPRISEN I 2013

Øre pr. kg standardmælk (4,2% fedt og 3,4% protein)

Figur 1: Udvikling i prisen på svinekød og mælk i 2014

Kilde: Videncentret for Landbrug (2014)